



Π.3.2.5 Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού
αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες
εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης

Νεοελληνική Γλώσσα

Β΄ Δημοτικού

Τίτλος:

«Ειδικά Δικαιώματα»

Συγγραφή: ΓΟΥΡΝΙΚΗ ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ

Εφαρμογή: ΛΑΓΟΥΡΗ ΜΑΡΙΝΑ



ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Θεσσαλονίκη 2015



ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι. Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.5. Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνοι υπο-ομάδας εργασίας γλώσσας πρωτοβάθμιας:

Κώστας Ντίνας & Σωφρόνης Χατζησαββίδης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνια 1 – Πλατεία Σκρά Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101, Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr



Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Ειδικά Δικαιώματα

Εφαρμογή σεναρίου

Μαρίνα Λάγουρη

Δημιουργία σεναρίου

Γουρνίκη Μαργαρίτα

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική Γλώσσα

Τάξη

Β΄ Δημοτικού

Σχολική μονάδα

Πρότυπο Πειραματικό Σχολείο Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

Χρονολογία

Από 18-09-2014 έως 3-06-2015 (με διακοπές)

Διδακτική/θεματική ενότητα

Δεν αντλεί από τα σχολικά βιβλία.

Διαθεματικό

Ναι

Εμπλεκόμενα γνωστικά αντικείμενα

Ι. Φιλολογικής ζώνης

Νεοελληνική Γλώσσα



II. Άλλα γνωστικά αντικείμενα

Μελέτη Περιβάλλοντος

III. Ημιτυπικές και άτυπες διαδικασίες εκπαίδευσης

Ερευνητικές Εργασίες – Project

Ευέλικτη Ζώνη

Θεατρική Αγωγή

Αγωγή Υγείας

Χρονική διάρκεια

Για την εφαρμογή του σεναρίου απαιτήθηκαν 21 διδακτικές ώρες.

Χώρος

I. Φυσικός χώρος

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας, εργαστήριο Πληροφορικής

II. Εικονικός χώρος

Διαδίκτυο

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Οι μαθητές, σύμφωνα με τις προϋποθέσεις υλοποίησης του διδακτικού σεναρίου, είχαν μια πρώτη εξοικείωση με τον υπολογιστή. Γνώριζαν να ανοίγουν και να κλείνουν αρχεία επεξεργασίας κειμένου και παρουσιάσεων, να αντιγράφουν και να επικολλούν επιλεγμένα κείμενα και εικόνες, να περιηγούνται στο διαδίκτυο και να χειρίζονται με ευχέρεια το ποντίκι και το πληκτρολόγιο. Η εκπαιδευτικός ήταν εξοικειωμένη με τη χρήση όλων των παραπάνω, με τη χρήση του διαδικτύου και με τη βασική λειτουργία των εφαρμογών και των λογισμικών που προτείνονται στο σενάριο. Το σχολείο διέθετε εργαστήριο Πληροφορικής και υπολογιστές όσοι οι ομάδες των μαθητών, πρόσβαση στο διαδίκτυο και βιντεοπροβολέα.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στην τάξη.



Το σενάριο στηρίζεται

Γουρνίκη Μαργαρίτα, Ειδικά Δικαιώματα, Νεοελληνική Γλώσσα, Β΄ Δημοτικού, 2014

Το σενάριο αντλεί

Β. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στο σενάριο οι μαθητές μαθαίνουν για τις ανάγκες και τα δικαιώματα των παιδιών, μιλούν για τις ιδιαίτερες ικανότητες και τα ενδιαφέροντα κάθε παιδιού, ενημερώνονται για τα ειδικά δικαιώματα των ΑμεΑ, συζητούν για τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι άνθρωποι με κινητικά προβλήματα, εστιάζουν στα προβλήματα που αντιμετωπίζει η Γαλήνη (ηρωίδα του βιβλίου τους με κινητικά προβλήματα) και περιηγούνται σε ιστότοπο που συγκεντρώνει προσβάσιμα σημεία σε πόλεις της χώρας μας κ.ά. Διαβάζουν σχετικά με το θέμα λογοτεχνικά βιβλία, δημιουργούν τη δική τους ιστορία και τους χαρακτήρες των ηρώων και στο τέλος την ανεβάζουν σε θεατρική παράσταση.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Σύμφωνα με τον «Επίτροπο Προστασίας των Δικαιωμάτων του Παιδιού Κύπρου» (έναν ανεξάρτητο θεσμό ο οποίος ασχολείται αποκλειστικά με την διασφάλιση των δικαιωμάτων του παιδιού), «Τα ανθρώπινα δικαιώματα συνιστούν το θεμέλιο λίθο πάνω στον οποίο η ανθρωπότητα επιχειρεί να οικοδομήσει ένα ειρηνικό και ευοίωνο



μέλλον για όλους τους ανθρώπους σε κάθε γωνιά της γης».¹ Μια ιδιαίτερη πτυχή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων αφορά τα δικαιώματα του παιδιού. Όταν τα παιδιά μαθαίνουν για τα δικαιώματά τους, την ίδια στιγμή μαθαίνουν να σέβονται τα δικαιώματα και τις ελευθερίες και των άλλων. Με αυτό το σκεπτικό η εκπαίδευση στα ανθρώπινα δικαιώματα θα πρέπει να αποτελεί συστατικό στοιχείο της εκπαίδευσης των παιδιών, καθώς η κατανόηση της ισότητας των ανθρώπων ανεξάρτητα από τις ιδιαιτερότητές τους οδηγεί στην πλήρη ανάπτυξη της προσωπικότητάς τους και στο σεβασμό της ιδιαιτερότητας των άλλων.

Ένας από τους βασικούς στόχους της εκπαίδευσης στα ανθρώπινα δικαιώματα είναι η καλλιέργεια της ενσυναίσθησης, δηλαδή της ικανότητας του ατόμου τόσο να αποδεχτεί, να αισθανθεί και να κατανοήσει την οπτική του άλλου όσο και να αναζητήσει λύσεις που να ικανοποιούν τις ανάγκες του άλλου². Παράλληλα, η ανάπτυξη των ενσυναισθητικών σχέσεων στο σχολείο βοηθά τους μαθητές να μάθουν να χειρίζονται συγκρουσιακές καταστάσεις με βιωματικό τρόπο.

Στο παρόν σενάριο, με αφορμή την ενότητα «Οι ανάγκες και τα δικαιώματά μου», από το βιβλίο μαθητή της Μελέτης Περιβάλλοντος της Β΄ Δημοτικού, γίνεται, αρχικά, μια εισαγωγή στις ανάγκες και τα δικαιώματά των παιδιών. Καθώς το σενάριο εξελίσσεται, αναδεικνύεται η μοναδικότητα του καθενός και τα ειδικά δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία. Οι μαθητές ενθαρρύνονται να μιλήσουν για την Γαλήνη (ηρωίδα του βιβλίου τους με κινητικά προβλήματα) και να τη βοηθήσουν να αντιμετωπίσει τις δυσκολίες της. Έτσι, οι μαθητές μέσα από την επικοινωνιακή

¹ Επίτροπος Προστασίας των Δικαιωμάτων του Παιδιού Κύπρου, «Εκπαίδευση στα ανθρώπινα δικαιώματα», σ. 1. Ανακτήθηκε από τη σελίδα [http://www.childcom.org.cy/ccr/ccr.nsf/0/C978FDCDE90C974DC225775E002FA27F/\\$file/TEACHERS%20MANUAL%20ON%20HR%20EDUCATION.pdf](http://www.childcom.org.cy/ccr/ccr.nsf/0/C978FDCDE90C974DC225775E002FA27F/$file/TEACHERS%20MANUAL%20ON%20HR%20EDUCATION.pdf) [3-8-2014].

² Cooper 2004.



και βιωματική χρήση της γλώσσας καλούνται να αποκτήσουν ενσυναισθητική διάθεση απέναντι στους ήρωες της Γλώσσας και των Μαθηματικών, καλλιεργώντας το αίσθημα σύνδεσης και συμμετοχής σε μια ομάδα που αποδέχεται και σέβεται τη διαφορετικότητα.

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Οι μαθητές/-τριες επιδιώκεται:

- να γνωρίσουν τα δικαιώματα των παιδιών·
- να γνωρίσουν τα ειδικά δικαιώματα των παιδιών με κινητικά προβλήματα·
- να καλλιεργήσουν σχέσεις ενσυναίσθησης με τους συμμαθητές τους·
- να καλλιεργήσουν σχέσεις ενσυναίσθησης με άτομα με κινητικά προβλήματα·
- να κατανοήσουν τη μοναδικότητα κάθε ανθρώπου·
- να πληροφορηθούν για τις δυσκολίες των ανθρώπων με κινητικά προβλήματα·
- να αναγνωρίζουν την ειδική σήμανση που αφορά στα ΑμεΑ·
- να μάθουν να παρατηρούν το περιβάλλον τους και να εντοπίζουν τις δυσκολίες πρόσβασης των ανθρώπων με κινητικά προβλήματα·
- να πληροφορηθούν για τους προσβάσιμους χώρους σε διάφορες πόλεις της χώρα μας.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Οι μαθητές/-τριες επιδιώκεται:

- να μάθουν την ορολογία που αφορά σε ΑμεΑ·
- να μάθουν να παρατηρούν και να κατανοούν εικόνες·
- να μάθουν να συνδέουν κείμενα και εικόνες που αφορούν στο ίδιο θέμα·
- να αναπτύξουν σχέσεις ενσυναίσθησης μέσα από την αξιοποίηση της εικόνας·
- να μάθουν να εντοπίζουν πληροφορίες μέσα από κείμενα στο διαδίκτυο·
- να μάθουν να αξιοποιούν κείμενα και εικόνες με δημιουργικό τρόπο·



- να μάθουν να κατασκευάζουν πολυτροπικά κείμενα·
- να καλλιεργήσουν την ικανότητα διατύπωσης προφορικού και γραπτού λόγου γύρω από ένα συγκεκριμένο θέμα·
- να μάθουν να μιλούν για τον εαυτό τους·
- να μάθουν να γράφουν κείμενα για τον εαυτό τους και τους άλλους·
- να μάθουν να δημιουργούν εννοιολογικούς χάρτες, για να οργανώνουν τις σκέψεις τους·
- να μάθουν να διαβάζουν και να ακολουθούν με αποτελεσματικό τρόπο οδηγίες και υποδείξεις·
- να μάθουν να ανακοινώνουν τα αποτελέσματα των ενεργειών τους με κατανοητό τρόπο·
- να μάθουν να συζητούν και να οδηγούνται σε συμπεράσματα.

Γραμματισμοί

Οι μαθητές/-τριες επιδιώκεται:

- να μάθουν να δημιουργούν πολυτροπικά κείμενα με τη χρήση του αρχείου παρουσιάσεων·
- να μάθουν να εντοπίζουν πληροφορίες από συγκεκριμένους ιστότοπους του διαδικτύου·
- να μάθουν να αξιοποιούν τις δυνατότητες που τους δίνονται από συγκεκριμένους ιστότοπους·
- να αποκτήσουν ευχέρεια στην αντιγραφή και επικόλληση εικόνων και κειμένων·
- να μάθουν να αξιοποιούν δημιουργικά τις πληροφορίες που συγκεντρώνουν·
- να μάθουν να ερευνούν πληροφορίες σχετικές με θέματα προσβασιμότητας·
- να μάθουν να χρησιμοποιούν αποτελεσματικά την εφαρμογή «Google Earth».

Διδακτικές πρακτικές

Διερευνητική – Ανακαλυπτική μάθηση και Ομαδοσυνεργατική διδασκαλία



Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Η σύλληψη της ιδέας για την εφαρμογή του σεναρίου προήλθε από τις δραστηριότητες που εντάξαμε ως τμήμα στην υλοποίηση του προγράμματος αγωγής υγείας «αξίες ζωής – διαφορετικότητα», αλλά και από τον προβληματισμό ορισμένων παιδιών της Β΄ Τάξης σχετικά με την ιδιαιτερότητα της ηρωίδας του βιβλίου τους (*Βιβλίο Γλώσσας* μαθητή, Β΄ Δημοτικού), η οποία απεικονίζεται σε αναπηρικό αμαξίδιο.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Το σενάριο επεκτείνει τις δραστηριότητες που υπάρχουν στο βιβλίο μαθητή της *Μελέτης Περιβάλλοντος* (ενότητα 5, «Οι ανάγκες και τα δικαιώματά μου») και διευρύνει τους στόχους του σχολικού εγχειριδίου, σύμφωνα με τους οποίους «Οι μαθητές επιδιώκεται να αναπτύξουν σχέσεις αλληλοκατανόησης, αποδοχής και αλληλεγγύης και να αναλάβουν υποστηρικτικές πρωτοβουλίες».³

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Στο διδακτικό σενάριο αξιοποιούνται:

- Συγκεκριμένοι ιστότοποι ως πηγή εύρεσης και άντλησης πληροφοριών.
- Συγκεκριμένος διαδικτυακός τόπος, για την αναπαραγωγή ψηφιακών ταινιών (youtube).
- Το αρχείο *Παρουσιάσεων* του office, για τη δημιουργία παρουσίασης και την εφαρμογή δραστηριοτήτων από τους μαθητές.
- Συγκεκριμένο λογισμικό, για την περιήγηση σε διαδραστικούς χάρτες.

³ Μαρία Δημοπούλου κ.ά., *Μελέτη Περιβάλλοντος*, Β΄ Δημοτικού, *Βιβλίο δασκάλου*, ΥΠΕΠΘ και Π.Ι., εκδόσεις: Καλειδοσκόπιο, χ.χ., σ. 41.



Κείμενα

Διάφορα κείμενα

Μελέτη Περιβάλλοντος Β΄ Δημοτικού, ενότητα 5, «[Οι ανάγκες και τα δικαιώματά μου](#)»

Γλώσσα Β΄ Δημοτικού, ενότητα 1, «[Στο δρόμο για το σχολείο](#)»

Το ημερολόγιο του Συνηγόρου του παιδιού, «[Τα παιδιά έχουν δικαιώματα](#)» (2008)

«Ο κήπος με τις 11 γάτες» του Λουτσιάνο Μορράτι

Ιστοσελίδες

«[Όλος ο κόσμος, ένας κόσμος](#)», υπερμεσική εφαρμογή

«Ιστοσελίδα της Ε.Ε. για τα δικαιώματα των παιδιών, [παιδική ενότητα](#) (0-12)

[Ηλεκτρονικό λεξικό της κοινής νεοελληνικής Τριανταφυλλίδη](#)

Ψηφιακή εγκυκλοπαίδεια, [Wikipedia](#)

Δημιουργία νοητικών χαρτών, [text2mindmap](#)

Διαδραστικοί χάρτες, [Google Earth](#)

Ιστότοπος για ΑμεΑ, [Prosvasis.co](#)

[Μουσείο Αφής](#)

[Διαδικτυακή Πύλη για ΑΜΕΑ του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικής Αλληλεγγύης](#)

Βίντεο

«[The Right to a Disability-Adapted Educational Environment](#)» από το youtube

Φύλλα εργασιών

Φύλλο εργασιών, «[Σημεία ενδιαφέροντος ΑμεΑ](#)»

Φύλλο εργασιών, «[Σημεία ενδιαφέροντος ΑμεΑ](#)»

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

1η & 2η διδακτική ώρα

(Ολομέλεια)



Το πρώτο διδακτικό δίωρο ξεκίνησε με την προβολή της ενότητας 5, «[Οι ανάγκες και τα δικαιώματά μου](#)», από το βιβλίο μαθητή της *Μελέτης Περιβάλλοντος* της Β΄ Δημοτικού. Οι μαθητές παρατηρώντας την εικόνα και τα κείμενα του βιβλίου τους ήρθαν σε επαφή και σχολίασαν τις ανάγκες και τα δικαιώματα των παιδιών για φαγητό, νερό, ρούχα, αγάπη, εκπαίδευση, παιχνίδι, υγεία κ.ά.



Όλοι οι μαθητές προσπάθησαν να απαντήσουν στην ερώτηση του βιβλίου «Τι άλλο χρειαζόμαστε;», καταθέτοντας την άποψή τους στην ολομέλεια. Η εκπαιδευτικός κατά τη διάρκεια της συζήτησης καθοδηγούσε τους μαθητές διατυπώνοντας κατάλληλες ερωτήσεις. Οι μαθητές ανέφεραν ότι όλα τα παιδιά έχουν δικαίωμα να έχουν φαγητό και παιχνίδια, να έχουν ζεστά ρούχα, να πηγαίνουν στο σχολείο και όχι να δουλεύουν. Η εκπαιδευτικός, στο σημείο αυτό για να βοηθήσει τη συζήτηση πρόβαλλε στην οθόνη του βιντεοπροτζέκτορα το ημερολόγιο του Συνηγόρου του παιδιού «[Τα παιδιά έχουν δικαιώματα](#)» (2008), στο οποίο παρουσιάζονται τα δικαιώματα του παιδιού με απλά λόγια μέσα από μια εικόνα-αφίσα για κάθε μήνα.



Η εκπαιδευτικός προέτρεπε τους μαθητές να διαβάζουν και να σχολιάζουν το τι δείχνει η κάθε εικόνα του ημερολογίου και γινόταν συζήτηση στην ολομέλεια με τη



συμμετοχή όλων των μαθητών. Η παρουσίαση του ημερολογίου με τα δικαιώματα των παιδιών έκανε μεγάλη εντύπωση στους μαθητές και η εκπαιδευτικός ολοκληρώνοντας την παρουσίαση τους πρότεινε να οργανωθούν σε ομάδες και να μελετήσουν στον υπολογιστή τους δύο ή τρία από τα δικαιώματα, επιλέγοντας αυτά που προτιμούν. Σύμφωνα με τις οδηγίες της εκπαιδευτικού, είδαν τις αφίσες και, αφού παρατήρησαν τις εικόνες και διάβασαν τα κείμενα, συνεργάστηκαν και δημιούργησαν μια μικρή ιστορία, εμπνευσμένη από την εικόνα και το κείμενο της αφίσας τους. Όταν οι ομάδες ολοκλήρωσαν το έργο τους, παρουσίασαν τις ιστορίες τους στην ολομέλεια.



3η-5η διδακτική ώρα

(Ολομέλεια)

Σε αυτό το διδακτικό δίωρο η εκπαιδευτικός πρόβαλε με τον βιντεοπροβολέα στην ολομέλεια της τάξης την αφίσα «Είμαστε όλοι ίσοι!» (από τον μήνα Μάρτιο του «Ημερολογίου του Συνηγόρου του παιδιού») και έθεσε τον προβληματισμό: «Είμαστε όλοι ίσοι, έχουμε όλοι τα ίδια δικαιώματα, αλλά είμαστε όλοι ίδιοι; Έχουμε όλοι τις ίδιες ικανότητες και τα ίδια ενδιαφέροντα;»



Οι μαθητές αμέσως απάντησαν ότι στην εικόνα τα τρία παιδιά έχουν διαφορετικό χρώμα δέρματος και μαλλιών. Μια μαθήτρια πήρε τον λόγο και είπε: «δεν είναι δυνατό να είμαστε όλοι όμοιοι μεταξύ μας. Δείτε εδώ κάθε ένας μας έχει διαφορετικά χαρακτηριστικά». Στη συνέχεια αναφέρθηκε ότι δεν έχουν όλα τα παιδιά τα ίδια ενδιαφέροντα, τους αρέσουν διαφορετικά πράγματα, διαφορετικά παιχνίδια, έχουν διαφορετικές ικανότητες και δεξιότητες. Η εκπαιδευτικός ενθάρρυνε όλους τους μαθητές να μιλήσουν για τα ενδιαφέροντά τους, για τις προτιμήσεις τους και τις ιδιαίτερες αγάπες τους, όλα αυτά τα στοιχεία, δηλαδή, που τον κάνουν μοναδικό σε σχέση με τους συμμαθητές τους.

Στη συνέχεια της συζήτησης, η εκπαιδευτικός πρότεινε στους μαθητές να ζωγραφίσουν στο φύλλο εργασίας «χρωματίζω τέσσερα πράγματα που αγαπώ» (εκτυπωμένο σε έντυπη μορφή) ένα αγαπημένο τους παιχνίδι, έναν ήρωα που θαυμάζουν, μια εικόνα από ένα παραμύθι που αγαπούν κι ένα φρούτο της αρεσκείας τους, για να δείξουν στους συμμαθητές τους ορισμένες από τις ιδιαίτερες προτιμήσεις τους.⁴

⁴ Η ιδέα προέρχεται από τη δραστηριότητα «ζωγραφίζουμε ταυτότητες», που βρίσκεται στο έντυπο του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού της Κύπρου, «[Ανακαλύπτοντας τον ελέφαντα](#)», σ. 45.



Όταν όλοι οι μαθητές ζωγράρισαν τις τέσσερις εικόνες τους, σηκώθηκαν όρθιοι, ενώ σήκωσαν ψηλά και έδειξαν τις εικόνες στους συμμαθητές τους, για να εντοπίσουν ποιες ταιριάζουν και για να δημιουργήσουν ανάλογες ομάδες. Όσοι, για παράδειγμα, είχαν σχεδιάσει τον ίδιο ήρωα και, επομένως, είχαν μια εικόνα κοινή, δημιουργούσαν μια ομάδα.



Επειδή κάθε μαθητής βρέθηκε να ανήκει σε διαφορετικές ομάδες, η εκπαιδευτικός τους ενθάρρυνε να συμμετάσχουν σε όσες περισσότερες ομάδες μπορούσαν, για να αντιληφτούν ότι δεν ανήκουν μόνο σε μια ομάδα, δεν μπορούν να έχουν τις ίδιες προτιμήσεις σε όλα. Όταν η διαδικασία ολοκληρώθηκε, οι μαθητές μίλησαν για τις



συμμετοχές τους στις ομάδες και αναφέρθηκαν στα κοινά στοιχεία τους με τα μέλη της κάθε ομάδας που συμμετείχαν.

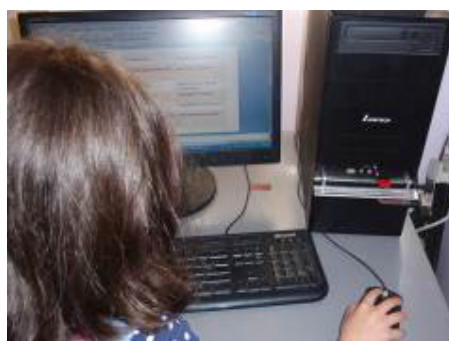
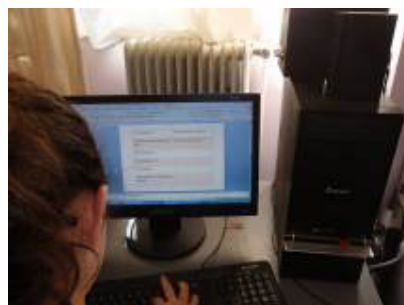
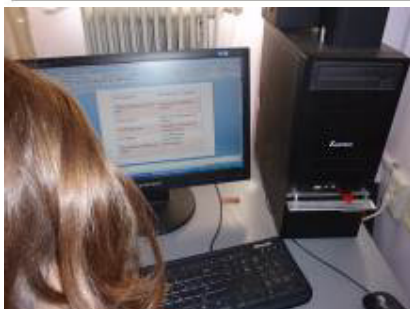
Στη συνέχεια, η εκπαιδευτικός τους πρότεινε να δημιουργήσουν ένα ποίημα με αυτοβιογραφικά στοιχεία. Οι μαθητές έδειξαν αμέσως ενδιαφέρον. Προβλήθηκε στην οθόνη με τη χρήση βιντεοπροβολέα το αρχείο παρουσιάσεων «το αυτοβιογραφικό μου ποίημα»⁵ (συνοδευτικό αρχείο, «το αυτοβιογραφικό μου ποίημα ΜΑΘΗΤΗΣ») διαβάστηκε η πρώτη διαφάνεια, από την εκπαιδευτικό που συμπλήρωσε προφορικά τους στίχους του ποιήματος με τα δικά της χαρακτηριστικά.



Δίνοντας το παράδειγμα αυτό⁶ για τον τρόπο δημιουργίας του ποιήματος, βοήθησε τους μαθητές να καταλάβουν το πώς και πού θα πρέπει να γράψει κάθε μαθητής για τον εαυτό του, το προσωπικό του ποίημα.

⁵ Πρόκειται για δραστηριότητα που προτείνεται στο βιβλίο: Οδηγός για την εφαρμογή της ευέλικτης ζώνης, Βιβλίο για τον δάσκαλο, 2001, ΥΠΕΠΘ-Π.Ι., σσ. 83-94. Εδώ έχει γίνει μια μικρή τροποποίηση.

⁶ Στο αρχείο «το αυτοβιογραφικό μου ποίημα παράδειγμα», δίνεται παράδειγμα συμπληρωμένο.



Στη συνέχεια, η εκπαιδευτικός έκανε προβολή στην οθόνη της ολομέλειας και ο κάθε συγγραφέας-μαθητής διάβασε το αυτοβιογραφικό του ποίημα.



6η-8η διδακτική ώρα

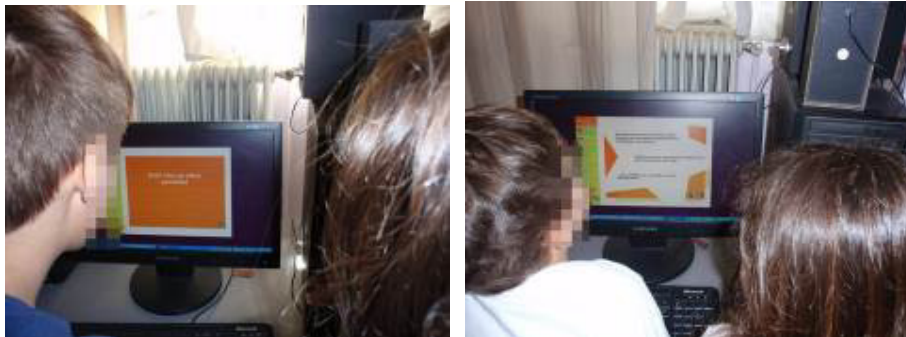
(Ολομέλεια-ομάδες)



Ως συνέχεια του θέματος που ασχολήθηκαν οι μαθητές στην προηγούμενη δραστηριότητα, ότι είμαστε όλοι ίσοι, έχουμε όλοι τα ίδια δικαιώματα, αλλά είμαστε όλοι διαφορετικοί μεταξύ μας, η εκπαιδευτικός πρόβαλε στην οθόνη της ολομέλειας την ενότητα «Αυτό που με κάνει μοναδικό» (για τις τάξεις Α΄ και Β΄) του εκπαιδευτικού λογισμικού «[Όλος ο κόσμος, ένας κόσμος](#)», μια υπερμεσική εφαρμογή, η οποία «επιδιώκει να συμβάλει στην άμβλυνση των ξενοφοβικών τάσεων και να διαμορφώσει κριτικές αντιλήψεις, στάσεις και συμπεριφορές ανοιχτές στη διαφορετικότητα».⁷ Οι μαθητές χωρισμένοι σε ομάδες διάβασαν στην ολομέλεια μερικές εικόνες που είχε επιλέξει η εκπαιδευτικός και σχολιάστηκαν στη συνέχεια στην ολομέλεια. Οι μαθητές είδαν στις εικόνες που προβλήθηκαν τα μοναδικά χαρακτηριστικά αλλά και χαρίσματα του κάθε ανθρώπου, όλα όσα τον κάνουν ιδιαίτερο και μοναδικό. Μετά την προβολή της εφαρμογής οι ομάδες των μαθητών ασχολήθηκαν με τις δραστηριότητες της ενότητας (π.χ. «Κάποιοι έχουν χέρια με...», «Το πρόσωπο μπορεί να έχει σχήμα...», «Καθρέφτη, καθρεφτάκι μου...» κ.ά.), όπου επέλεξαν όποια ήθελαν και ακολούθησαν τις οδηγίες.



⁷ Απόσπασμα από την ιστοσελίδα «[Διευθύνσεις για Ελεύθερο Λογισμικό & Λογισμικό Ανοιχτού Κώδικα](#)» της Πύλης [e-yliko](#), στην οποία η εφαρμογή παρέχεται δωρεάν.



Στη συζήτηση που ακολούθησε η κάθε ομάδα μαθητών σχολίασε ό,τι τους έκανε μεγαλύτερη εντύπωση και αντάλλάξαν απόψεις στην ολομέλεια. Μια ομάδα είχε διαβάσει το «Ασχημόπαπο» και αυτό έδωσε την ευκαιρία στην εκπαιδευτικό να αναφερθεί στο βιβλίο του Χανς Κρίστιαν Άντερσεν που είχε διαβαστεί και σχολιαστεί στην τάξη σε προηγούμενη δραστηριότητα, και να τους ανακοινώσει ότι θα παρακολουθήσουν την αντίστοιχη παιδική θεατρική παράσταση την επόμενη εβδομάδα. Μέσα από τη συζήτηση, αναδείχτηκαν και άλλα θέματα όπως το θέμα των ανθρώπων που αντιμετωπίζουν ειδικές δυσκολίες, όρασης, κινητικά προβλήματα, προβλήματα ακοής. Η εκπαιδευτικός πρότεινε στους μαθητές να ασχοληθούν με αυτά σε επόμενες δραστηριότητες.

9η–11η διδακτική ώρα

(Ολομέλεια)

Η εκπαιδευτικός, αυτό το διδακτικό δίωρο, πρότεινε να διαβαστεί στην ολομέλεια «Ο κήπος με τις 11 γάτες» του Λουτσιάνο Μορράτι που έχει ως κεντρικό θέμα την κοινωνία μπροστά στο «καλό» και το «κακό».

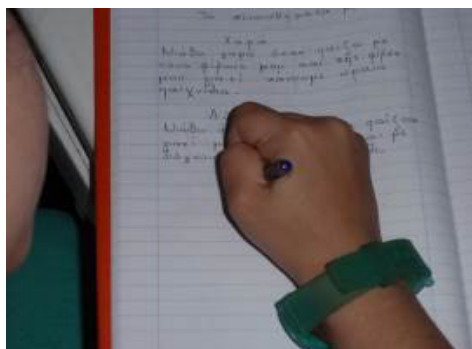
Σε έναν γατόκηπο βρίσκουν καταφύγιο και συντροφιά οι αδέσποτες γάτες, όπου μέσα από μια σπονδυλωτή ιστορία τις βλέπουμε να γελάνε, να κλαίνε, να κάνουν σκανδαλιές, να αντιμετωπίζουν τους φόβους τους, να δοκιμάζουν τα



απαγορευμένα, να γεύονται την πονηριά του έξω κόσμου, να υποφέρουν, να ξεγελιούνται μα... να βρίσκουν τρόπους να ξεπερνούν πάντα τις δυσκολίες περνώντας πάνω από τη γέφυρα της συντροφικότητας. Κάθε συναίσθημα που νιώθουν ονοματίζεται, αντιμετωπίζεται, αγιάζεται, ξορκίζεται. Αντιλαμβάνονται πως η αληθινή ζωή με τις χαρές και τις λύπες της είναι όμορφη απλώς χρειάζεται να έχεις τις δυνάμεις και τις συναισθηματικές δεξιότητες για να χειρίζεσαι τις δυσκολίες που προκύπτουν αλλά κυρίως να αποδέχεσαι τη διαφορετικότητα που συνθέτει την κοινωνία.



Αφού διαβάστηκε και σχολιάστηκε στην ολομέλεια της τάξης η εκπαιδευτικός πρότεινε στους μαθητές να προσπαθήσουν να γράψουν και τα δικά τους



συναίσθημα.



Οι μαθητές έγραψαν τότε είναι χαρούμενοι, λυπημένοι, τι είναι αυτό που φοβούνται, τι τους πληγώνει. Όταν τελείωσαν διάβασαν τα κείμενά τους στην ολομέλεια και κατάλαβαν στον σχολιασμό που ακολούθησε ότι σχεδόν όλοι νιώθουν τα ίδια συναισθήματα, πληγώνονται και χαίρονται με τα ίδια πράγματα, έχουν τους ίδιους φόβους και αγωνίες.

Στο τέλος με τη βοήθεια της εκπαιδευτικού βρήκαν τις ομοιότητες του γατόκηπου του βιβλίου που διάβασαν με την τάξη τους, αποφάσισαν να φτιάξουν έναν γατόκηπο που θα απεικονίζει τους 20 χαρακτήρες των μαθητών της τάξης. Με πρόταση της εκπαιδευτικού συμφωνήθηκε να παρουσιαστεί ως θεατρική παράσταση στο τέλος της σχολικής χρονιάς.

12η & 13η διδακτική ώρα

(Ολομέλεια)

Στο ξεκίνημα του παρόντος διδακτικού δίωρου η εκπαιδευτικός κάνοντας σύνδεση με τη συζήτηση που είχε γίνει στο τέλος του προηγούμενου, πρόβαλε στην οθόνη της ολομέλειας τη δεύτερη σελίδα της [ενότητας 5](#) («Οι ανάγκες και τα δικαιώματά μου») της *Μελέτης Περιβάλλοντος της Β' Τάξης* από το ψηφιακό σχολείο.⁸

Οι μαθητές πρώτα διάβασαν τον τίτλο «Τα παιδιά με ειδικές ανάγκες έχουν δικαίωμα σε ιδιαίτερη φροντίδα και εκπαίδευση» και στη συνέχεια έγινε συζήτηση όπου και σχολιάστηκαν κείμενα «Ο γείτονάς μου ο Φίλιππος, που δεν βλέπει, έχει μάθει να



⁸ Στην πρώτη δραστηριότητα του σεναρίου, οι μαθητές σχολίασαν την πρώτη σελίδα της ενότητας.



διαβάζει με τα δάχτυλα. Έχει ανάγκη από βιβλία ειδικά γραμμένα για τυφλούς» και «Οι άνθρωποι που κινούνται με καροτσάκι, συναντούν πολλά εμπόδια στο δρόμο τους. Για να μετακινηθούν, έχουν ανάγκη από ράμπες στα πεζοδρόμια και ασανσέρ για να ανεβοκατεβαίνουν στους ορόφους των κτιρίων». Στη συνέχεια η εκπαιδευτικός πρόβαλε στον βιντεοπροβολέα την ιστοσελίδα της Ε.Ε. για τα δικαιώματα των παιδιών και ειδικότερα στην «[Παιδική ενότητα](#)» (0–12), για να δουν οι μαθητές τα «ειδικά δικαιώματα», πάτησαν, αρχικά, πάνω στο δελφίνι που βρίσκεται στο αερόστατο και μετά στην επιλογή «κινούμενα σχέδια».



Οι μαθητές ενθαρρύνθηκαν από την εκπαιδευτικό να εκφράσουν τις σκέψεις, τα συναισθήματά τους στη συζήτηση που ακολούθησε στην ολομέλεια κατά την οποία σχολίασαν τις εικόνες που παρακολούθησαν. Στο τέλος η εκπαιδευτικός ρώτησε αν γνωρίζουν κάποιο παιδί με ειδικά δικαιώματα. Αρκετοί μαθητές ανέφεραν παιδιά από το συγγενικό και φιλικό τους περιβάλλον και περιέγραψαν τις μεταξύ τους σχέσεις. Από τις καταθέσεις των εμπειριών τους φάνηκε καθαρά η αγάπη που ένιωθαν γι' αυτά τα παιδιά και ότι ήθελαν πολύ την παρέα τους. Όπως ανέφερε ένας μαθητής: «Παίζουμε ωραία παιχνίδια μαζί, παίζουμε επιτραπέζια και ζωγραφίζουμε, δεν πειράζει που δεν μπορούμε να παίζουμε μπάλα μαζί. Είναι πολύ καλός μου φίλος».



Όλοι μαζί παρακολούθησαν το βίντεο «[The Right to a Disability-Adapted Educational Environment](#)» από το youtube, στο οποίο παρουσιάζεται η δυσκολία πρόσβασης ενός παιδιού με κινητικά προβλήματα στο σχολείο του, αλλά και η βοήθεια που του δίνεται από τους συμμαθητές του.



Αφού τελείωσε το βίντεο ακολούθησε συζήτηση σχετικά με τα άτομα που αντιμετωπίζουν κινητικά προβλήματα. Όλοι οι μαθητές τόνισαν την ανάγκη αλληλοβοήθειας, η οποία όπως είπε μια μαθήτρια είναι απαραίτητη σε όλους γιατί «χρειαζόμαστε πολλές φορές την ανάγκη των συμμαθητών μας για διάφορα πράγματα». Η εκπαιδευτικός συμφώνησε, στάθηκε στη βοήθεια που χρειάζονται τα άτομα με κινητικά προβλήματα και ρώτησε τους μαθητές αν μπορούν να σκεφτούν τι βοήθεια χρειάζονται. Κατά τη διάρκεια της συζήτησης οι μαθητές αναφέρθηκαν στη Γαλήνη, την ηρωίδα του βιβλίου της *Γλώσσας* τους, που αντιμετωπίζει κινητικά προβλήματα και μετακινείται με «ειδικό καροτσάκι» όπως χαρακτηριστικά είπαν. Στην πορεία αναδείχτηκαν νέες λέξεις όπως: *αναπηρία, πρόσβαση, ράμπα, αναπηρικό αμαξίδιο*, οι οποίες δεν ήταν γνωστές στους περισσότερους μαθητές και έπρεπε να ερμηνευτούν. Η εκπαιδευτικός τους ρώτησε πού θα μπορούσαν να ψάξουν την ερμηνεία τους και οι μαθητές επέλεξαν να ανοίξουν το *Ηλεκτρονικό Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής (Τριανταφυλλίδη)*. Η αναζήτηση γινόταν στην ολομέλεια, την



αναζήτηση έκανε ένας μαθητής και στη συνέχεια όλοι διάβαζαν την ερμηνεία στη μεγάλη οθόνη.

14η & 15η διδακτική ώρα

(Ολομέλεια)

Η εκπαιδευτικός με αφορμή τη συζήτηση για τα παιδιά που αντιμετωπίζουν κινητικά προβλήματα και παίρνοντας ως παράδειγμα τη Γαλήνη που αναφέρθηκε στο προηγούμενο δίωρο, ζήτησε από τους μαθητές να σκεφτούν και να εκφράσουν τις απόψεις τους στα ερωτήματα: «γιατί η Γαλήνη κάθεται σε αναπηρικό αμαξίδιο;», «ποιες δυσκολίες αντιμετωπίζει στη διαδρομή από το σπίτι στο σχολείο;», «πώς είναι ή πώς θα έπρεπε να είναι το θρανίο που κάθεται;», «ποια παιχνίδια παίζει με τους συμμαθητές της;», «τι νομίζεται ότι νιώθει;», «με ποιο τρόπο μπορούμε να τη βοηθήσουμε να αντιμετωπίσει τις δυσκολίες που μπορεί να έχει στην τάξη, στην αυλή ή στο παιχνίδι;». Στόχος οι μαθητές να αντιληφθούν τις δυσκολίες που αντιμετωπίζει στην καθημερινότητά της, να ευαισθητοποιηθούν και να προτείνουν τρόπους βοήθειας. Η εκπαιδευτικός πρότεινε να χωριστούν σε ομάδες και να καταγράψουν τις απαντήσεις τους στον διαδικτυακό νοητικό χάρτη [text2mindmap](#), τον οποίο οι μαθητές είχαν ξαναχρησιμοποιήσει. Συνεργάστηκαν όλες οι ομάδες και έφτιαξαν έναν ομαδικό χάρτη που προβλήθηκε στην ολομέλεια και έγιναν διορθώσεις με προτάσεις των μαθητών και σύμφωνη γνώμη όλων.



Στη συνέχεια η εκπαιδευτικός έθεσε τον εξής προβληματισμό στους μαθητές: «Φανταστείτε ότι είστε συμμαθητές με τη Γαλήνη και ότι μένετε στην ίδια γειτονιά. Κάθε μέρα τα παιδιά της τάξης σας πηγαиноέρχονται στο σχολείο με το σχολικό. Την τελευταία μέρα του σχολείου, όμως, αποφασίσατε να πάτε στα σπίτια σας με τα πόδια. Η Γαλήνη θα μετακινηθεί με το αναπηρικό αμαξίδιό της. Είναι από τις λίγες φορές που θα το χρησιμοποιήσει για αυτή τη διαδρομή, γι' αυτό αποφασίσατε να τη βοηθήσετε, ώστε να μετακινηθεί χωρίς προβλήματα. Ποια εμπόδια πιστεύετε ότι υπάρχουν στον δρόμο και σκεφτείτε με ποιο τρόπο μπορείτε να βοηθήσετε τη Γαλήνη στη μετακίνησή της;»

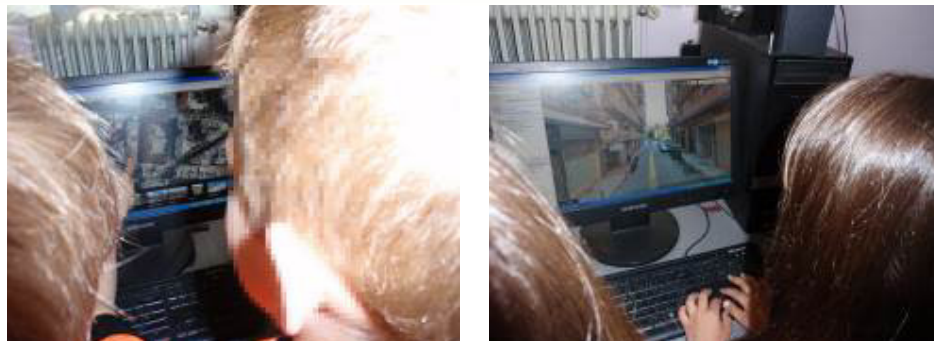
Οι μαθητές αμέσως άρχισαν να συζητούν για τα πιθανά εμπόδια που θα συναντήσει η Γαλήνη στον δρόμο. Ένας μαθητής ρώτησε «μα δεν ξέρουμε πού είναι το σπίτι της Γαλήνης, πόσο μακριά είναι από το σχολείο», μερικοί μαθητές ανέφεραν πως δεν ξέρουν τους δρόμους γύρω από το σχολείο γιατί μένουν μακριά. Η εκπαιδευτικός εξήγησε στους μαθητές ότι θα χωριστούν σε ομάδες, και θα ερευνήσουν τη διαδρομή, με τη βοήθεια της εφαρμογής [Google Earth](#) και του φύλλου εργασιών «[διαδρομή](#)» που θα τους μοιράσει. Για να βοηθήσει τους μαθητές, παρουσίασε στη μεγάλη οθόνη την εφαρμογή [Google Earth](#) και το φύλλο εργασιών, «διαδρομή», βήμα-βήμα, ώστε να μπορέσουν να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις του. Στη συνέχεια απαντήθηκαν όλες οι απορίες και τα ερωτήματα των μαθητών.



16η & 17η διδακτική ώρα

(Ομάδες–ολομέλεια)

Οι μαθητές σε ομάδες εργάστηκαν ακολουθώντας τις οδηγίες του φύλλου εργασίας, με την εφαρμογή Google Earth. Πριν, η εκπαιδευτικός είχε εγκαταστήσει στον υπολογιστή την εφαρμογή Google Earth και είχε εντοπίσει στον χάρτη τόσο το σχολείο όσο και ένα κοντινό σε αυτό σπίτι, το οποίο ονόμασε «το σπίτι της Γαλήνης». Μετά πρόσθεσε τη σήμανση, με τη βοήθεια της κίτρινης πινέζας. Όταν οι μαθητές άνοιξαν την εφαρμογή, έκαναν διπλό κλικ στην πινέζα «σπίτι», για να μεταβούν απευθείας στον δορυφορικό χάρτη και ακολούθησαν τις οδηγίες του φύλλου εργασίας. Βέβαια η εκπαιδευτικός ήταν κοντά στους μαθητές και τους βοήθησε αρκετές φορές, καθώς οι οδηγίες τους δυσκόλεψαν αρκετά.



Η κάθε ομάδα, στη συνέχεια κινήθηκε κατά μήκος της διαδρομής, κίτρινη γραμμή κατά μήκος του οδοστρώματος, και εντόπισε τις δυσκολίες και τα εμπόδια που θα συναντήσει η Γαλήνη στο δρόμο της. Στο τέλος, αποθήκευσε όλες τις εικόνες που θεώρησε ότι αποτυπώνουν εμπόδια (σύμφωνα με τις οδηγίες 6 και 7 του φύλλου εργασιών) στον φάκελο ««διαδρομή σχολείο – σπίτι» της επιφάνειας εργασίας. Αφού ολοκλήρωσαν την εργασία τους όλες οι ομάδες παρουσίασαν στην ολομέλεια τις εικόνες που αντέγραψαν και αναφέραν τα εμπόδια που εντόπισαν. Εντόπισαν και ανέφεραν τα στενά ή ανύπαρκτα πεζοδρόμια λόγω της κατάλειψής τους από μηχανάκια ή αυτοκίνητα, τα διπλοπαρκαρισμένα αυτοκίνητα στους δρόμους, την ελλειπή σήμανση, την απουσία διαβάσεων για αναπηρικά αμαξίδια κ.α. Στη συνέχεια, η εκπαιδευτικός πρόβαλλε στη μεγάλη οθόνη εικόνες (συνοδευτικό υλικό, φάκελος «Εικόνες 1»)⁹ από πεζοδρόμια με ράμπες, ειδικές θέσεις παρκινγκ για ανάπηρους, ράμπες κτιρίων κ.ά. και συζητήθηκαν οι ράμπες πρόσβασης που είναι ακατάλληλες σε μερικές από τις προβαλλόμενες εικόνες.

⁹ Εννοείται ότι οι εικόνες του φακέλου είναι ενδεικτικές.



18η & 19η διδακτική ώρα

(Ολομέλεια–ομάδες)

Το δίωρο ξεκίνησε με την προβολή εικόνων από το διαδίκτυο (συνοδευτικό υλικό, φάκελος «Εικόνες 2»). Στη συνέχεια η εκπαιδευτικός έθεσε τα παρακάτω ερωτήματα για να προβληματίσει τους μαθητές: «Έχετε σκεφτεί ποιες δυσκολίες αντιμετωπίζει ένας άνθρωπος με κινητικά προβλήματα που μετακινείται με το λεωφορείο ή με το αυτοκίνητο; Με ποιο τρόπο μπαίνει στη θάλασσα ή πώς επισκέπτεται μια βιβλιοθήκη;»





Οι μαθητές σχολίασαν τις εικόνες που προβλήθηκαν, είπαν ότι τους έκαναν ιδιαίτερη εντύπωση οι εικόνες που δείχνουν πώς μπορούν οι άνθρωποι με κινητικά προβλήματα να κάνουν τα πάντα μόνοι τους χωρίς βοήθεια αν διαμορφωθούν κατάλληλα τα έπιπλα στο σπίτι ή το αυτοκίνητο. Οι μαθητές σχολίασαν ότι στο σχολείο τους δεν υπάρχει ράμπα για αμαξίδια. Στη συνέχεια οι μαθητές δουλεύοντας σε ομάδες άνοιξαν το αρχείο παρουσιάσεων με τίτλο «πρόσβαση» και ακολούθησαν τις οδηγίες που αναφέρονταν στην πρώτη διαφάνεια. Διάβασαν έξι τίτλους άρθρων που δημοσιεύτηκαν στο διαδίκτυο και στη συνέχεια, άνοιξαν τον φάκελο «εικόνες 2» (φάκελος συνοδευτικού υλικού) από την επιφάνεια εργασίας τους, και πρόσθεσαν την κατάλληλη εικόνα κάτω από κάθε άρθρο χρησιμοποιώντας την αντιγραφή-επικόλληση. Στο αρχείο παρουσιάσεων υπήρχαν θερμοί σύνδεσμοι στον τίτλο κάθε διαφάνειας και οι μαθητές είχαν τη δυνατότητα, άνοιξαν τις αντίστοιχες ιστοσελίδες, και διάβασαν μέρος του άρθρου ή ολόκληρο το άρθρο. Οι μαθητές το βρήκαν ενδιαφέρον και ασχολήθηκαν με ό,τι τους ενδιέφερε περισσότερο. Συγκέντρωσαν πληροφορίες, τις οποίες παρουσίασαν στην ολομέλεια. Ο συσχετισμός εικόνας-άρθρου βοήθησε τις ομάδες να εστιάσουν στο κεντρικό θέμα και να προβληματιστούν γύρω από αυτό, παρόλο που δεν μπόρεσαν να κατανοήσουν ολόκληρο το άρθρο.

Στην τελευταία διαφάνεια του αρχείου, οι μαθητές το άρθρο «Συλλογή από καπάκια για την αγορά αναπηρικών αμαξιδίων», που αφορά στην πανελλαδική εκστρατεία συλλογής μικρών πλαστικών πωμάτων με σκοπό τη συγκέντρωση χρημάτων για την αγορά αναπηρικών αμαξιδίων. Όταν οι ομάδες τελείωσαν την εργασία τους, όλοι μαζί σχολίασαν την πρωτοβουλία για τη συγκέντρωση πωμάτων και ενθαρρύνθηκαν να συμμετάσχουν σε αυτή. Πολλοί μαθητές γνώριζαν αυτήν τη πρωτοβουλία και δήλωσαν ότι είχαν πάρει μέρος με τους γονείς τους. Παρότρυναν και τους συμμαθητές τους και άρχισαν να μαζεύουν πώματα στα διαλείμματα και τα συγκέντρωναν στην τάξη, πολλοί έφερναν και από το σπίτι τους. Ο στόχος της ευαισθητοποίησης των μαθητών είχε επιτευχθεί.

20η & 21η διδακτική ώρα

(Ομάδες-ολομέλεια)

Σε συνέχεια της προηγούμενης δραστηριότητας η εκπαιδευτικός πρόβαλε με τη χρήση του βιντεοπροβολέα τον ιστότοπο Prosvasis.co για να γνωρίσουν οι μαθητές τις υπηρεσίες και τις δυνατότητες που προσφέρει στους χρήστες του. Ο ιστότοπος Prosvasis.co είναι «μια νέα online διαδικτυακή πλατφόρμα οργανωμένου δικτύου προσβασιμότητας για ΑμεΑ και ατόμων που χρήζουν κυρίως ιατρικής αποθεραπείας μετά από κάποιο σοβαρό ατύχημα. Περιλαμβάνει διάφορα σημεία ενδιαφέροντος όπως: εστιατόρια, θέατρα, μουσεία, καφετέριες, θέσεις παρκαρίσματος ΑμεΑ, ξενοδοχεία και άλλα σημεία ψυχαγωγίας και πολιτισμού»



Στη συνέχεια οι μαθητές εργάστηκαν σύμφωνα με τις οδηγίες του φύλλου εργασιών [«Σημεία ενδιαφέροντος ΑμεΑ»](#). Οι μαθητές δουλεύοντας σε ομάδες διάλεξαν την «πόλη» και την «κατηγορία» που τους ενδιέφερε και έβλεπαν τα σημεία πρόσβασης που υπάρχουν στη συγκεκριμένη πόλη. Όταν τελείωνε μια ομάδα παρουσίαζε τα προσβάσιμα σημεία και τις επιπλέον δυνατότητες που παρέχει κάθε ένα από αυτά στους ανθρώπους με κινητικά προβλήματα, στην ολομέλεια.



Οι μαθητές εντυπωσιάστηκαν αρνητικά και σχολίασαν τα λίγα προσβάσιμα σημεία που υπάρχουν για άτομα με ειδικές ανάγκες, ήταν κάτι που δεν μπορούσαν να εξηγήσουν και στη συζήτηση που ακολούθησε έκαναν διάφορες υποθέσεις και πρότειναν λύσεις.

Μια ομάδα μαθητών κατά τη διάρκεια της προηγούμενης αναζήτησης αναρωτήθηκε γιατί δεν έβρισκε το Μουσείο Αφής που όπως είχαν γνωρίσει σε διδακτικές δραστηριότητες της προηγούμενης χρονιάς, είναι προσβάσιμο για τα ΑΜΕΑ. Αυτό έδωσε την αφορμή στην εκπαιδευτικό να αναφερθεί στο μουσείο και να προτρέψει τους μαθητές να μεταβούν στην αντίστοιχη ιστοσελίδα, σύμφωνα με τις οδηγίες του 2ου φύλλου εργασιών. Ανοίγοντας την ιστοσελίδα του [Μουσείου Αφής](#), είδαν ότι υπάρχει ειδική ράμπα στην είσοδο του κτιρίου για άτομα με κινητικά προβλήματα και οι επισκέπτες έχουν τη δυνατότητα να αγγίζουν τα εκθέματα, τα οποία είναι πιστά αντίγραφα των πρωτοτύπων που εκτίθενται σε άλλα Μουσεία της χώρας μας. Στη συνέχεια, με τη βοήθεια της εκπαιδευτικού πρόσθεσαν το Μουσείο Αφής στον ιστότοπο [Prosvasis.co](#), συμβάλλοντας, με αυτόν τον τρόπο, στην ενημέρωση των ανθρώπων με κινητικά προβλήματα.

Στο τέλος, προτάθηκε από την εκπαιδευτικό μια ευχάριστη πρόταση, για χαλάρωση και ξεκούραση, από τον ιστότοπο Διαδικτυακή Πύλη για ΑΜΕΑ του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικής Αλληλεγγύης, στο άρθρο «[Τρεις ασκήσεις για κουρασμένα μάτια απ το pc](#)». Οι ομάδες διάβασαν τις οδηγίες και ακολούθησαν τα



βήματα που προτείνονται, ξεκούρασαν τα μάτια τους και χαλάρωσαν από την ένταση της διαδικτυακής έρευνας που προηγήθηκε. Ήταν μια ευχάριστη βιωματική εμπειρία για τους μικρούς μαθητές.

Δραστηριότητα στην ολομέλεια.

Κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς, οι μαθητές με την εκπαιδευτικό της τάξης και τη θεατρολόγο του σχολείου, στο πλαίσιο του προγράμματος αγωγής υγείας με τίτλο «Αποκτώ συναισθηματικές δεξιότητες και αποδέχομαι τη διαφορετικότητα», διαμόρφωσαν το κείμενο της θεατρικής παράστασης «Ο κήπος με τις 20 γάτες», που βασίστηκε στο κείμενο του βιβλίου του του Λουτσιάνο Μορράτι. Στη συνέχεια εισήγαγαν τους χαρακτήρες δίνοντας τα χαρακτηριστικά που αντιπρόσωπευαν τους χαρακτήρες τους, και επέλεξε ο κάθε μαθητής να φορέσει τη στολή που τον εξέφραζε, βάζοντας το προσωπικό του στοιχείο. Στο τέλος της χρονιάς παρουσίασαν τη θεατρική παράσταση, με μεγάλη επιτυχία, σε ανοιχτή εκδήλωση του σχολείου.



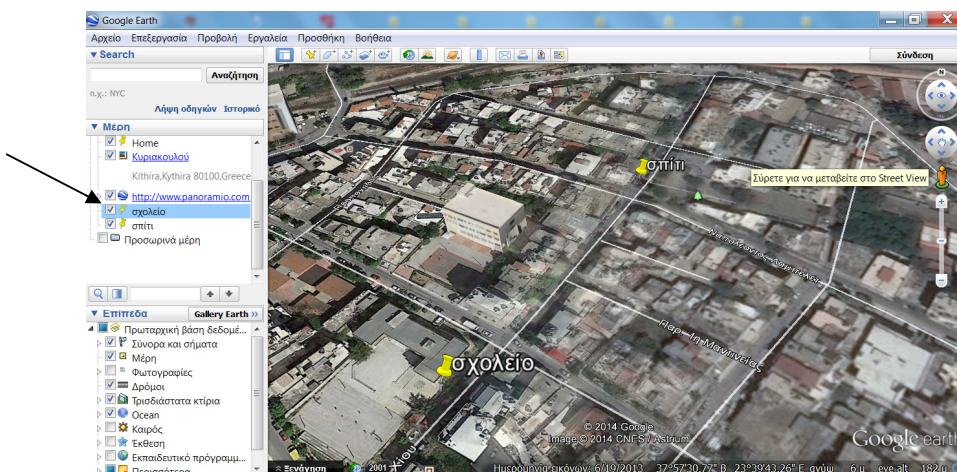
ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/-Α ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

Φύλλο εργασιών: Διαδρομή

Φανταστείτε ότι είστε συμμαθητές με τη Γαλήνη και ότι μένετε στην ίδια γειτονιά. Κάθε μέρα, τα παιδιά της τάξης σας πηγαиноέρχονται στο σχολείο με το σχολικό. Την τελευταία μέρα του σχολείου, όμως, αποφασίσατε να πάτε στα σπίτια σας με τα πόδια. Η Γαλήνη θα μετακινηθεί με το αναπηρικό αμαξίδιο της. Είναι από τις λίγες φορές που θα το χρησιμοποιήσει για αυτή τη διαδρομή, γι' αυτό αποφασίσατε να τη βοηθήσετε, ώστε να μετακινηθεί χωρίς προβλήματα.

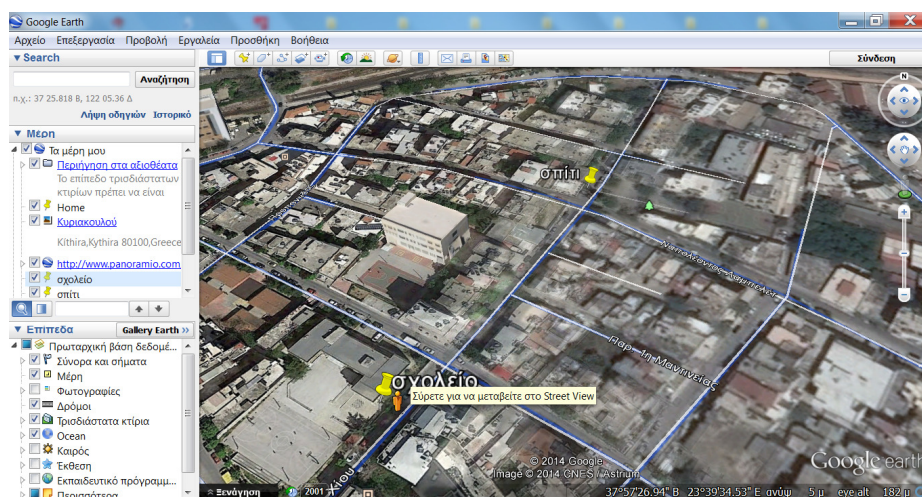
Μεταβείτε στο χάρτη, παρατηρήστε τη διαδρομή που θα κάνετε από το σχολείο στη γειτονιά σας (και ειδικά στο σπίτι της Γαλήνης στην οδό Χίου 72) και εντοπίστε τα εμπόδια που θα δυσκολέψουν τη μετακίνησή της με το αναπηρικό αμαξίδιο. Σκεφτείτε τι θα μπορούσε να γίνει ώστε να αντιμετωπιστούν οι δυσκολίες αυτές.

1. Για να δείτε το χάρτη της διαδρομής, ανοίξτε την εφαρμογή Google Earth , που βρίσκεται στην επιφάνεια εργασίας σας. Από το αριστερό μενού επιλέξτε με διπλό κλικ το εικονίδιο  με το όνομα «σχολείο». Αμέσως, θα δείτε στο κύριο μέρος της οθόνης να εμφανίζεται η παρακάτω εικόνα:





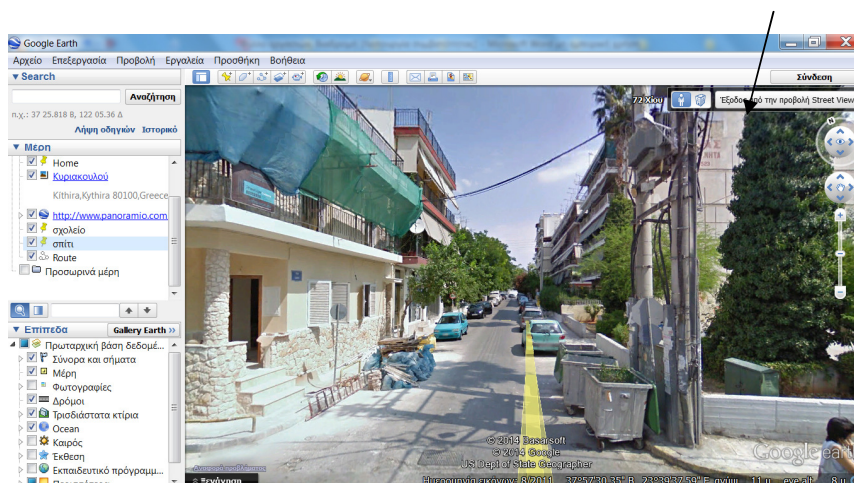
2. Για να δείτε από κοντά το σχολείο, σύρετε το ανθρωπάκι  (από τη δεξιά πλευρά της οθόνης) δίπλα στην πινέζα που δείχνει το σχολείο της Γαλήνης, όπως φαίνεται παρακάτω.



3. Με αυτόν τον τρόπο, θα μεταβείτε στην είσοδο του σχολείου της Γαλήνης. Η πρώτη εικόνα που θα δείτε είναι η παρακάτω:



4. Βρίσκεστε στην οδό Χίου 56. Πατώντας σταδιακά το πάνω βελάκι του πληκτρολογίου σας  μπορείτε να μετακινηθείτε πάνω στην κίτρινη γραμμή, για να δείτε τη διαδρομή που κάνει καθημερινά η Γαλήνη από το σχολείο στο σπίτι της. Η Γαλήνη μένει στην οδό Χίου 72. Μπορείτε να δείτε τη διεύθυνσή της στο πάνω μέρος της οθόνης, όπως φαίνεται στην παρακάτω εικόνα. Όταν φτάσετε εκεί, σταματήστε.



5. Κατά τη διάρκεια της διαδρομής, παρατηρήστε το δρόμο, τα πεζοδρόμια και τις διασταυρώσεις και σκεφτείτε ποιες δυσκολίες θα αντιμετωπίσει, όταν μετακινηθεί με το αναπηρικό της αμαξίδιο.
6. Καθώς θα προχωράτε, έχετε τη δυνατότητα να σταματάτε στα σημεία που νομίζετε ότι υπάρχουν δυσκολίες και να αντιγράφετε την εικόνα στο φάκελο «διαδρομή σχολείο – σπίτι» της επιφάνειας εργασίας σας. Για να αντιγράψετε μια εικόνα πατήστε στο εικονίδιο  που βρίσκεται στην εργαλειοθήκη στο πάνω μέρος της οθόνης σας.



7. Εάν θέλετε να επιστρέψετε πίσω, για να ξαναδείτε κάποιο μέρος της διαδρομής που κάνατε ήδη, πατήστε το κάτω βελάκι του πληκτρολογίου. Όταν ολοκληρώσετε τη διαδρομή, θα πρέπει να έχετε αποθηκεύσει στο φάκελο όλες τις εικόνες που δείχνουν τα εμπόδια που εντοπίσατε.



Φύλλο εργασιών: Σημεία ενδιαφέροντος ΑμεΑ

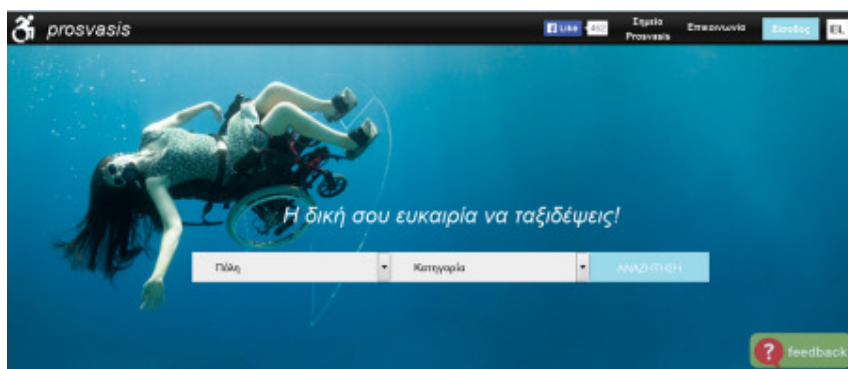
Α' μέρος

Το σχολείο σας αποφάσισε να πάει διήμερη εκδρομή σε μια μεγάλη κοντινή πόλη. Κάθε τάξη του σχολείου έχει δικαίωμα να προτείνει την πόλη που επιθυμεί να επισκεφτεί. Η δική σας τάξη αποφάσισε να προτείνει μια πόλη με πολλά σημεία πρόσβασης για ΑμεΑ, προκειμένου η Γαλήνη να ακολουθήσει χωρίς δυσκολίες όλες τις επισκέψεις που θα γίνουν κατά τη διάρκεια της εκδρομής.

Κάθε ομάδα θα αναλάβει να ερευνήσει μια διαφορετική πόλη και να προτείνει στις υπόλοιπες ομάδες τους χώρους πρόσβασης που έχουν μεγαλύτερο ενδιαφέρον. Η ομάδα σας θα πρέπει να αιτιολογήσει τις επιλογές της, γιατί η τελική απόφαση θα παρθεί από όλους.

Για να βρείτε τις παραπάνω πληροφορίες ακολουθήστε τα παρακάτω βήματα:

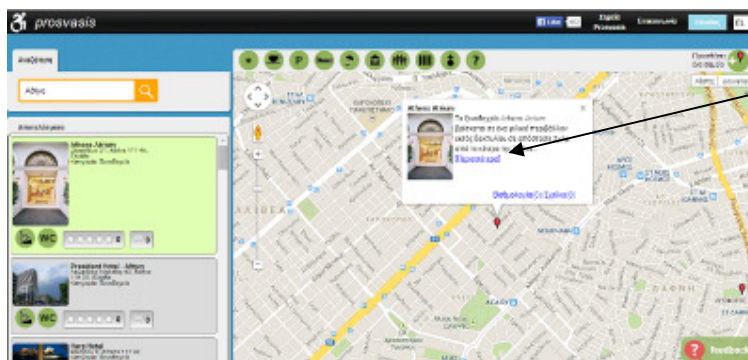
- Μεταβείτε στην αρχική σελίδα του ιστότοπου Prosvasis.co και επιλέξτε την πόλη και την κατηγορία που θέλετε.



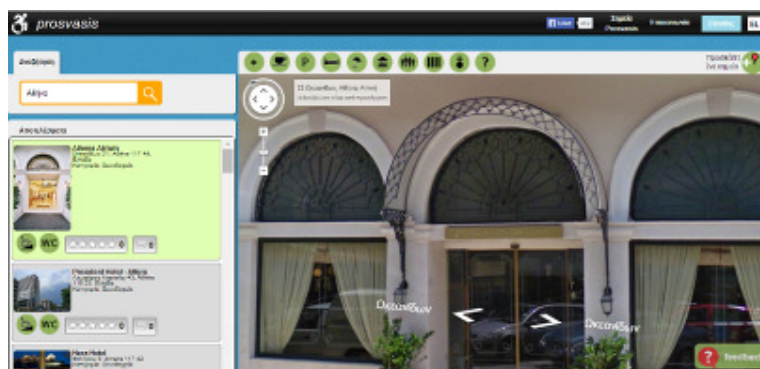
- Από το αριστερό μενού της σελίδας που θα εμφανιστεί, μπορείτε να δείτε αναλυτικά τα αποτελέσματα της αναζήτησής σας. Στην παρακάτω εικόνα, βλέπουμε τα προσβάσιμα ξενοδοχεία της Αθήνας. Παρατηρήστε ότι σε κάθε προσβάσιμο χώρο, υπάρχει το εικονίδιο , που συμβολίζει ένα αναπηρικό αμαξίδιο πάνω με μια ράμπα. Εάν θέλετε να μάθετε περισσότερα για ένα



χώρο, κάντε αριστερό κλικ επάνω στην εικόνα του. Αμέσως, επάνω στο χάρτη θα εμφανιστεί ένα μικρό παράθυρο. Εκεί πατήστε τη λέξη «περισσότερα», για να ανοίξει μια σελίδα με περισσότερες πληροφορίες και εικόνες.

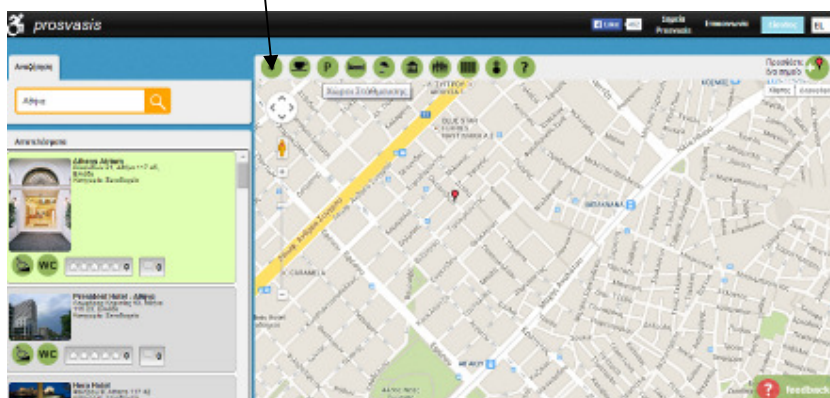


- Εάν θέλετε να δείτε εικόνες από τον δρόμο που βρίσκεται ο χώρος που σας ενδιαφέρει, σέρνετε το ανθρωπάκι  επάνω στο κόκκινο μπαλόνι που δείχνει το χώρο σας και αμέσως, μεταφέρεστε στον δρόμο. Στην εικόνα για παράδειγμα, βλέπετε την εξωτερική όψη του ξενοδοχείου Atrium. Για να μεταβείτε ξανά στον χάρτη, πατήστε το X, στην πάνω δεξιά γωνία της εικόνας.





- Εάν θέλετε να αλλάξετε κατηγορία, πατήστε πάνω στα πράσινα εικονίδια, στο πάνω μέρος του χάρτη. Εάν θέλετε να δείτε όλους τους χώρους, πατήστε στο εικονίδιο με το αστεράκι.



Β' μέρος

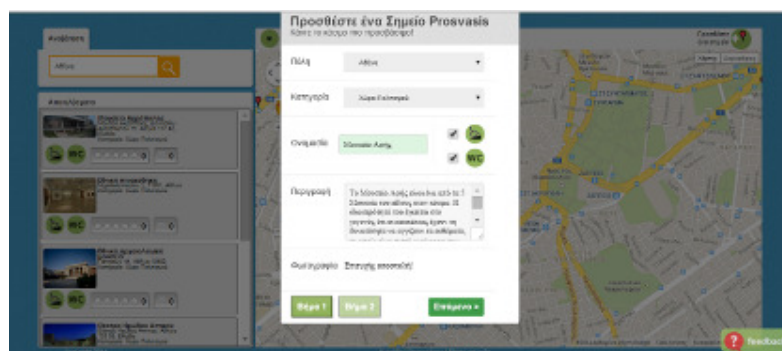
Μεταβείτε στην αρχική σελίδα του Prosvasis.co και επιλέξτε την κατηγορία «χώροι πολιτισμού» της Αθήνας. Ελέγξτε από το αριστερό μενού ποια είναι τα προσβάσιμα μουσεία της πόλης. Θα διαπιστώσετε ότι δεν υπάρχει το Μουσείο Αφής. Μεταβείτε στο Μουσείο Αφής, επιλέξτε τη σελίδα για ΑμεΑ και διαβάστε το κείμενο.





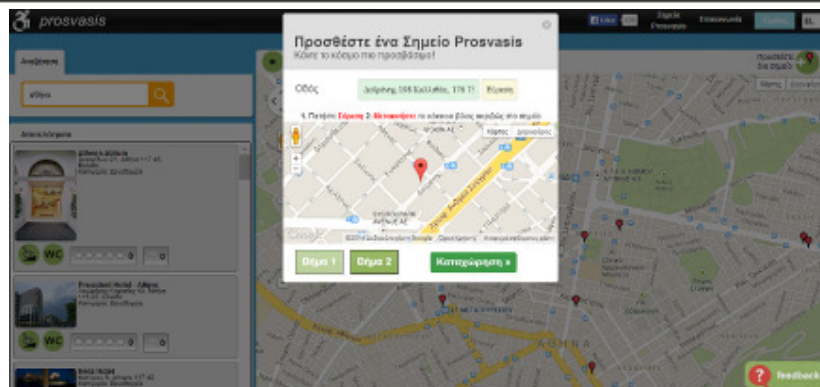
Εάν είναι προσβάσιμο, προσθέστε το στον ιστότοπο Prosvasis.co. Για να το κάνετε αυτό, ακολουθήστε τα παρακάτω βήματα:

- Κάντε κλικ πάνω στο εικονίδιο  για να προσθέσετε το μουσείο. Αμέσως, θα εμφανιστεί το παρακάτω παράθυρο.



Σε αυτό, θα προσθέσετε την πόλη, την κατηγορία, την ονομασία (του μουσείου), μια περιγραφή (με αντιγραφή και επικόλληση από τον ιστότοπο του Μουσείου), μια φωτογραφία του μουσείου (από τον ιστότοπο του Μουσείου) και θα τσεκάρετε τα σύμβολα  . Όταν τελειώσετε, πατήστε επόμενο.

- Στην επόμενη εικόνα θα πρέπει να γράψετε τη διεύθυνση του Μουσείου (με αντιγραφή και επικόλληση από τον ιστότοπο του Μουσείου) και να επιλέξετε «εύρεση». Αμέσως, θα εμφανιστεί ο χάρτης της διεύθυνσης που δώσατε μαζί με το κόκκινο μπαλονάκι που δείχνει την ακριβή τοποθεσία. Για να ολοκληρωθεί η προσθήκη, πατήστε «καταχώρηση».



- Συγχαρητήρια! Ολοκληρώσατε με επιτυχία την καταχώρηση του Μουσείου Αφής στον ιστότοπο Prosvasis.co!



Ζ. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Στη δεύτερη φάση («Είμαι μοναδικός»), εάν οι μαθητές είναι εξοικειωμένοι με τη χρήση και τις λειτουργίες του αρχείου παρουσιάσεων, θα μπορούσαν να εισαγάγουν μια φωτογραφία τους στη διαφάνεια του ποιήματός τους και να εκτυπώσουν όλα μαζί τις διαφάνειες σε μορφή flipping book.

Μια ακόμα ιδέα που θα μπορούσε να υλοποιηθεί στη δεύτερη φάση, εάν υπάρχει ο χρόνος, είναι η δημιουργία ενός (έντυπου ή ψηφιακού) βιβλίου με τίτλο «Ποιος είμαι;»: τα παιδιά δημιουργούν ένα βιβλίο σχετικά με τον εαυτό τους, με μια αυτοπροσωπογραφία τους στο εξώφυλλο και προσωπικές φωτογραφίες, πεζά κείμενα, ποιήματα και προσωπικές πληροφορίες για τον εαυτό τους στις εσωτερικές του σελίδες.¹⁰

Στην τέταρτη φάση («Από το σχολείο στο σπίτι») οι μαθητές των μεγαλύτερων τάξεων ή οι έμπειροι μαθητές των μικρότερων, που έχουν καλύτερο χειρισμό του ποντικιού και του πληκτρολογίου, μπορούν, συμπληρωματικά, να χρησιμοποιήσουν την επιλογή *εγγραφή*, από την εργαλειοθήκη της εφαρμογής Google Earth, και να καταγράψουν και να ηχογραφήσουν ταυτόχρονα τόσο την κίνησή τους στη διαδρομή όσο και τις προφορικές παρατηρήσεις τους. Μόλις ολοκληρωθεί η εγγραφή, η εφαρμογή την αναπαράγει, ώστε να δει ο χρήστης το αποτέλεσμα. Εάν είναι το επιθυμητό, τότε έχει τη δυνατότητα να το αποθηκεύσει και να το αναπαραγάγει, όσες φορές το επιθυμεί. Εάν δεν είναι το επιθυμητό, τότε μπορεί να το διαγράψει και να ξεκινήσει μια καινούρια εγγραφή.

¹⁰ Η ιδέα προέρχεται από υλικό «Η ΑΒ της διδασκαλίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων», όπως αναφέρεται στο Β. Πανταζής, «[Παιδεία για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Αξιοποίηση «ανθρώπινων δικαιωμάτων» στην εκπαιδευτική πρακτική](#)», *Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών Θεμάτων* 14, 118, 2008.



Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Η εφαρμογή του σεναρίου ξεκίνησε στην αρχή της σχολικής χρονιάς και διήρκησε σχεδόν μέχρι το τέλος της με ενδιαμέσως διαλείμματα. Οι στόχοι που τέθηκαν επιτεύχθηκαν σε μεγάλο βαθμό. Οι μαθητές ευαισθητοποιήθηκαν, γνώρισαν, ήρθαν σε επαφή και προβληματίστηκαν με καταστάσεις που ενώ έβλεπαν καθημερινά δεν τις είχαν συνειδητοποιήσει. Το σενάριο κίνησε το ενδιαφέρον των μικρών μαθητών, οι οποίοι συμμετείχαν ενεργά και με προθυμία παρότι κάποιες δραστηριότητες ήταν δύσκολες για την ηλικία τους και χρειάστηκαν τη συνεχή βοήθεια από την εκπαιδευτικό. Η εφαρμογή του διήρκησε μεγαλύτερη χρονική διάρκεια από την προτεινόμενη, καθώς εισήχθησαν και άλλες δραστηριότητες.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Cooper, B. 2004. *Empathy, Interaction and Caring: Teachers' Roles in a Constrained Environment*. Pastoral care: NAPCE.

Έντυπο του υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού της Κύπρου, «[Ανακαλύπτοντας τον ελέφαντα](#)» [ανακτήθηκε 1-8-2014].

Δημοπούλου κ.ά., *Μελέτη Περιβάλλοντος, Β' Δημοτικού, Βιβλίο δασκάλου*, ΥΠΕΠΘ και Π.Ι., εκδόσεις: Καλειδοσκόπιο.

Επίτροπος Προστασίας των Δικαιωμάτων του Παιδιού Κύπρου, *Εκπαίδευση στα ανθρώπινα δικαιώματα*. Ανακτήθηκε από τη σελίδα [http://www.childcom.org.cy/ccr/ccr.nsf/0/C978FDCDE90C974DC225775E002FA27F/\\$file/TEACHERS%20MANUAL%20ON%20HR%20EDUCATION.pdf](http://www.childcom.org.cy/ccr/ccr.nsf/0/C978FDCDE90C974DC225775E002FA27F/$file/TEACHERS%20MANUAL%20ON%20HR%20EDUCATION.pdf) [3-8-2014].



Πανταζής Βασίλης, «[Παιδεία για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Αξιοποίηση ‘ανθρώπινων δικαιωμάτων’ στην εκπαιδευτική πρακτική](#)» *Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών Θεμάτων* 14, 118, 2008.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ο φάκελος «συνοδευτικό υλικό», εκτός από τα φύλλα εργασιών του σεναρίου, αποτελείται από: α) το αρχείο παρουσιάσεων «πρόσβαση», στο οποίο οι ομάδες θα συσχετίσουν τους τίτλους των άρθρων με συγκεκριμένες φωτογραφίες· β) τους φακέλους «εικόνες», «εικόνες 1» και «εικόνες 2», οι οποίοι περιέχουν φωτογραφίες από το διαδίκτυο, τις οποίες χρησιμοποίησαν οι ομάδες σε δραστηριότητες που περιγράφονται παραπάνω, δ) το αρχείο επεξεργασίας κειμένου «ζωγραφίζω τέσσερα πράγματα που αγαπώ», ε) το ημερολόγιο του Συνηγόρου του Πολίτη (αρχείο pdf) και στ) και ζ) δύο αρχεία παρουσιάσεων για τη δημιουργία του αυτοβιογραφικού ποιήματος. Ο φάκελος «τεκμήρια» περιέχει εργασίες των μαθητών.